

Yhteistoiminta henkilöstön kanssa tasapainottamisohjelman 3.0 valmistelemiseksi

Kunnanhallitus 09.03.2026 § 57
141/02.00.01/2026

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

- 1) käynnistää koko Laukaan kunnan henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut talouden tasapainottamisohjelma 3.0:n edellyttämien toimenpiteiden valmistelemiseksi (laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa ja hyvinvointialueilla 449/2007).
- 2) nimeää työnantajan edustajiksi yhteistoimintaneuvotteluihin kunnanjohtaja Linda Leinosen, konsernipalvelujohtaja Maarit Kaijan, kehitysjohtaja Eero Raittilan, sivistysjohtaja Jussi Silpolan ja teknisen johtajan Janne Laihon ja toteaa, että neuvotteluiden puheenjohtajana toimii kunnanjohtaja.
- 3) pyytää neuvotteluiden sujuvuuden varmistamiseksi riippumatta pääsopijajärjestöjä JUKO ry :tä ja JHL ry:tä nimeämään neuvotteluun kaksi edustajaa kummastakin järjestöstä (esim. pääluottamusedustaja ja varapääluottamusedustaja).
- 4) valtuuttaa kunnanjohtajan antamaan neuvotteluesityksen pääsopijajärjestöille kunnanhallituksen talousseminaarissa 9.3.2026 käsiteltävien sopeuttamiskeinojen pohjalta.

Päätös

Kunnanjohtajan päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Laukaan kunnan tilinpäätös vuodelta 2024 oli 2.747.160,49 euroa tappiollinen. Kunnan taseeseen syntyi tappiollisen tuloksen myötä 2.645.357,08 euroa kertynyttä alijäämää. Vuoden 2025 tulos muodostuu noin kolme miljoonaa euroa tappiolliseksi. Näin muodostunut alijäämä on katettava kuntalain mukaan viimeistään vuonna 2029.

Laukaan kunnanvaltuusto päätti ensimmäisestä talouden tasapainottamisohjelmasta kokouksessaan 25.9.2023 § 37. Tasapainottamisohjelmaan sisältyi 5,9 miljoonaa euroa toimintakatetta pysyvästi vahvistavia toimenpiteitä, jotka toimeenpannaan vuosien 2024-2026 aikana. Talousarvion 2026 valmistelun yhteydessä todettiin, että toimintaympäristön muutosten vuoksi alkuperäisen tasapainottamisohjelman toimenpiteet eivät olleet riittävät talouden saamiseksi tasapainoon kuntalain edellyttämässä määräajassa, ja kunnanhallitus päätti talouden tasapainottamisohjelman 2.0 käynnistämisestä kokouksessaan 16.6.2025 § 169. Tasapainottamisohjelma 2.0 hyväksyttiin

kunnanvaltuustossa 10.11.2025 § 66 ja toimeenpantiin talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2027-2029 hyväksynnän yhteydessä.

Kunnan tulopohja koostuu suurimmalta osalta verotuloista ja valtionosuuksista. Talousarviossa valtionosuuksien määräksi arvioitiin 18,8 miljoonaa euroa. Joulukuun lopussa saatujen valtionosuuspäätösten mukaan valtionosuuksia saadaan kuitenkin 220.000 euroa vähemmän.

VALTIONOSUUDET 2026	Alkuperäinen	16.2. esitettävät	Uusi
<i>1 000 €</i>	talousarvio	talousarvio-	VOS-ennuste
		muutokset	
Peruspalvelujen valtionosuus	11 058,0	0,0	11 058,0
Verotuloihin perustuva tasaus	7 941,0	0,0	7 941,0
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-1 083,0	-153,5	-1 236,5
Verotulomenetysten kompensatio	892,0	-66,5	825,5
Yhteensä	18 808,0	-220,0	18 588,0

Vuoden ensimmäisessä veroennustepäivityksessä kuntien verotuloarviot heikkenivät. Talouskasvu ei ole lähtenyt elpymään ja työttömyys on kasvanut, minkä vuoksi ennustelaitokset ovat laajasti heikentäneet aikaisempia kehitysarvioitaan. Näin teki myös Valtiovarainministeriö talven taloudellisessa katsauksessa, johon veroennustekehikon arviot pitkälle perustuvat. Laukaan kunnan verotuloennuste vuodelle 2026 heikkeni 882.000 euroa.

VEROTULOT 2026	Alkuperäinen	16.2. esitettävät	Uusi
<i>1 000 €</i>	talousarvio	talousarvio-	veroennuste
		muutokset	
Kunnan tulovero	41 172,0	-937,0	40 234,0
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 348,0	197,0	2 545,0
Kiinteistövero	7 030,0	-142,0	6 888,0
Yhteensä	50 550,0	-882,0	49 667,0

Yhteensä kunnan vuoden 2026 tulot heikkenevät näin ollen 1.102.000 euroa verrattuna hyväksyttyyn talousarvioon.

Tulojen heikkenemisen lisäksi työterveyshuollon kustannukset kasvoivat huomattavasti vuoden 2025 aikana ja vuoden 2026 alusta työterveyspalvelun hintoihin kohdistuu 5 % korotus. Toiminnan jatkuessa samalla tavalla kuin tällä hetkellä talousarvioon kohdistuu merkittävä sopeutuspainne. Lisäksi sivistyspalveluiden osalta kustannukset ylittivät vuoden 2025 viimeisen muutetun talousarvion ja myös näiden kustannusten hillitsemiseksi tarvitaan lisäsopeutustoimia.

Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 16.2.2026 käynnistää talouden tasapainottamisohjelman 3.0 valmistelun vuoden 2026 tulopohjan heikkenemisestä johtuvan kunnan taloussuunnitelman korjaamiseksi.

Tasapainottamisohjelmassa tulee valmistella yksilöidyt toimenpiteet, joilla saavutetaan kuntalain edellyttämä talouden tasapaino määräaikaan 2029 mennessä. Talouden tasapainottamisohjelman toteuttaminen edellyttää kaikilta kunnan toimielimiltä ja viranhaltijoilta päätöksiä, jotka vaikuttavat kuntalaisten palveluihin. Tasapainottamisohjelma valmistellaan lain työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (449/2007) mukaisesti yhteistoiminnassa henkilöstön kanssa.

Aikajana alijäämien kattamisessa on tiukka, joten toimenpiteisiin tulee ryhtyä välittömästi. Tasapainottamisohjelman valmistelu on osa kevään 2026 talousarviomuutosten laatimista ja vuosien 2027 – 2029 taloussuunnitelman valmistelua. Uusi tasapainottamisohjelma 3.0 toimeenpannaan kevään 2026 talousarviomuutosten ja vuosien 2027 - 2029 talousarvioiden

yhteydessä.

Kunnanvaltuusto päätti 2.3.2026 § 5, että jotta taloussuunnitelma on kuntalain mukaisesti ylijäämäinen vuoden 2029 päättyessä, talousarvioon on tehtävä sopeutuksia. Valtuusto päätti yhteensä 1 031 000 euron (931.000 euroa + 50 000 euroa + tarvittaessa metsäomaisuuden realisoinnin kasvattamisesta 150 000 euroon per vuosi kolmen vuoden ajan) sopeutuksista vuoden 2026 käyttötalouteen ja 400.000 euron sopeutuksista investointeihin. Lisäksi taloussuunnitelmassa vuoden 2027 sopeutusten kokonaismäärä kasvatettiin 540 000 euroon. Kunnanhallitus valtuutettiin jakamaan sopeutukset tarkoille tilikohdille tasapainottamistyöryhmän valmistelun perusteella.

Sivistyspalveluissa säästöjen suunnittelu kohdennetaan ensisijaisesti sivistyspalveluiden palveluverkkoon, palveluvalikoimaan ja palveluiden tuottamistapaan. Sopeutustoimina muun muassa Aarrelaiva-päiväkodin ja Jokiniemen päiväkodin sulkemista selvitetään. Lisäksi kaikki hankinnat ja rekrytointitarpeet tarkastellaan huolellisesti, ja niitä tehdään ainoastaan turvallisuuden ja toiminnan näkökulmasta ehdottoman välttämättömiin kohteisiin.

Teknisellä palvelualueella säästöjen suunnittelu kohdennetaan ensisijaisesti teknisten palveluiden palvelutasoon, palveluvalikoimaan ja palveluiden tuottamistapaan. Lisäksi kaikki hankinnat ja palveluprosessit tarkastellaan huolellisesti pyrkien sovittamaan ne turvallisuuden ja toiminnan näkökulmasta ehdottoman välttämättömiin kohteisiin.

Konsernipalveluissa sopeuttamistoimien suunnittelu kohdennetaan ensisijaisesti tontti- ja metsämyynnin kasvattamiseen sekä toiminnan käyttökulujen karsimiseen edelleen ja henkilöstömenojen (ml. työterveys ja henkilöstömuistamiset) kustannusten pienentämiseen. Tasapainottamistyössä on perusteltua tarkastella myös luottamustoimielinten ja vaalien järjestämisen kustannukset osana koko kunnan yhteistä sopeuttamista.

Työnantajan arvio on, että tasapainottamisohjelma tulee sisältämään kunnan palveluverkkoon, palveluvalikoimaan ja palveluiden tuottamistapaan liittyviä muutoksia, joilla on vaikutuksia tarvittavan henkilöstön määrään, tehtäväkuviin, sijoitusyksiköihin ja palvelussuhteen ehtoihin. Lisäksi osana tasapainottamisohjelmaa tarkastellaan koko henkilöstöä koskettavia vielä jäljellä olevia palvelussuhde-etuja.

Kunnanhallitus muodostaa talouden tasapainottamistyöryhmänä 9.3.2026 ennen kunnanhallituksen kokousta työnantajan käsityksen toimenpiteistä, joilla kunta pyrkii edellä kuvatut säästöt saavuttamaan. Kunnanhallitus valtuuttaa kunnanjohtajan antamaan pääsopijajärjestöille tarkennetun yhteistoimintaneuvottelukutsun, kun yhteistoimintaneuvotteluissa esitettävien sopeuttamiskeinojen henkilöstövaikutukset ja niiden mahdolliset rajaukset on tasapainottamisryhmän työskentelyn perusteella saatu tarkennettua. Yhteistoimintaneuvottelut tulee käydä siten, että tasapainottamisohjelmasta 3.0 pystytään päättämään valtuuston kokouksessa 1.6.2026.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Linda Leinonen

Valmistelija

Konsernipalvelujohtaja Maarit Kaija, puh. +358 403518605

